

УДК 336.027+658.155.012.7

ЛАЙКО О. І., канд. екон. наук, наук. співроб., ЛИСЮК В. М., канд. екон. наук, ст. наук. співроб.
 Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса

РЕЗНИК І. В., студ.

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

ПОСТКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

В статті розглянуто вплив світової економічної кризи на фінансовий стан промислових підприємств в цілому та на їх звітність зокрема. Висвітлені причини виникнення цього явища, масштаби завданих збитків та обумовлені способи і методи боротьби з даною проблемою.

Ключові слова: фінансовий стан промислових підприємств, антикризове управління.

The article considers the impact of a global economic crisis on the industrial enterprises' financial situation in general and in particular their accountability. The causes of this phenomenon, the scale of a damage done and the ways and methods of a problem's solution are taken up.

Key words: financial condition of industrial enterprises, crisis management.

Вступ. На результати виробничо-господарської діяльності будь-якого підприємства постійно діють певні зовнішні та внутрішні фактори. Додатковим негативним фактором впливу є широко відома світова економічна криза, як на економіку країни в цілому, так і на промислову галузь зокрема.

Розробка дієвих механізмів регулювання фінансового стану промислових підприємств, в тому числі харчового виробництва, в умовах впливу наслідків світової фінансової кризи – є головним завданням даного дослідження. Зробивши повний аналіз результатів діяльності підприємств за певний період, а також порівнявши отримані показники з попереднім, можна виявити всі порушення та недоліки, оцінити наявний масштаб збитковості, що надасть можливість визначити найбільш достовірні та найефективніші способи і методи реагування на прояви світової економічної кризи й запобігання негативним наслідкам.

Питання управління фінансовим станом промислових підприємств активно обговорюється серед науковців, але все одно існує необхідність розробки дієвих заходів щодо поліпшення фінансового стану стратегічно важливих підприємств, зокрема в харчовому виробництві, в умовах впливу наслідків світової фінансової кризи.

Проблемі протидії негативному впливу кризових явищ присвячені статті багатьох економістів та фінансистів України. Це статті П. Гайдуцького, Рогач О.І. [1], Михайлова Д.М., які проводять дослідження світового фінансового ринку з позиції інструментів, які обертаються на ньому, і вважають, що в даних умовах світовий ринок позикових капіталів і світовий фінансовий ринок є «тотожними з понятійної точки зору категоріями, при більшій функціональності використання останнього поняття» [2]. Численні публікації надають результати аналізу впливу сучасної фінансової кризи на окремих сектор економіки України. Найбільш ґрунтовні, на наш погляд, результати досліджень щодо аналізу впливу кризи на економіку країни в цілому наведені в

роботах Данилишина Б.М. [3] та Ланового В.Т. [4]. Також даними авторами проводиться аналіз існуючих в світовій практиці методів управління економікою під впливом кризових факторів та наводяться рекомендації щодо їх адаптації до сучасних умов нашої держави.

Постановка завдання. Незважаючи на високий ступінь вивченості даних питань, реальний сектор економіки України все одне перебуває в стані занепаду та очікування реформаційних поштовхів до розвитку. Тому вважаємо актуальною тему розробки практично дієвих рекомендацій щодо подолання наслідків світової фінансової кризи в сфері промислового виробництва і, особливо, в харчовій промисловості – в стратегічно важливій, нагально необхідній для країни галузі зі значним потенціалом експортної орієнтації.

Результати. Майже увесь світ відчув на собі наслідки світової фінансової кризи. Це негативне явище докотилося і до України. Почалися розмови про нестабільність економіки, знецінення гривні, стрімке зростання цін на продукти, банкрутство підприємств, масове звільнення працівників. За прогнозами, такі прояви є лише початком серйозного падіння економіки, а далі буде гірше. Проводячи аналіз причин виникнення та перспектив розвитку глобальної фінансової кризи, ми зосереджуємо увагу на питаннях, яким чином це відобразиться на українській економіці, а як результат – на нашому власному добробуті.

З іншого боку, існують версії того, що дана криза дасть поштовх для нових напрямків розвитку світової економіки. І стосовно України, що, ймовірно, їй таки вдасться вийти з неї міцнішою. А оскільки це явище прогнозується на досить тривалий термін, то має місце думка про те, що потрібно придивитись і навчитися жити в даних умовах.

Фінансовий стан промислових підприємств України останнім часом характеризується загальним погіршенням. Однак в певних видах діяльності вдалось зберегти позитивну динаміку фінансових

результатів. Наявність таких виключень в кризових умовах пояснюється як диференціацією пріоритетів розвитку різних видів господарювання на основі рентабельності та інших умов окупності капіталу, так і еластичністю попиту на продукцію та послуги. Харчове виробництво є стратегічно важливим і його

продукція в багатьох випадках характеризується майже нульовою еластичністю. Останній факт частково пояснює, на нашу думку, збереження прибутковості в харчовому виробництві навіть в кризових умовах (табл. 1, табл. 2).

Таблиця 1

Динаміка фінансового результату від звичайної діяльності в різних видах промисловості України *

	2006 р., млн. грн.	2007 р., млн. грн.	2008 р., млн. грн.	9 міс. 2009р., млн. грн..
Всього в Україні	76253,1	135897,9	8954,2	-15578,7
- промисловість, в т.ч.	34699,6	43700,9	20243,2	-480,5
- переробна промисловість, в т.ч.	23853,0	32712,2	-3167,0	-4293,1
- харчове виробництво	4425,3	3711,3	-5468,6	5348,7

* - укладено за даними Державного комітету статистики України [5]

Короткострокові фактори фінансової кризи вплинули на платоспроможність самих виробників харчової продукції, а також на фінансовий стан їхніх контрагентів, що і результувало збитковістю харчової промисловості України в 2008 році. Однак зміни, внесені кризовими явищами, змусили шукати альтернативні шляхи розвитку, переглянути політику

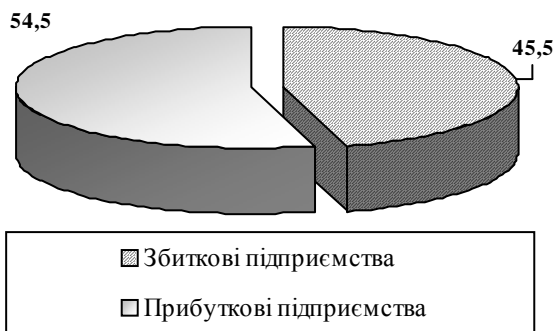
роботи з дебіторами і кредиторами, і прибутковість в 2009 році в харчовій галузі було відновлено, що особливо ярко підкреслює, на фоні збитковості в 2009 році майже всього народногосподарського комплексу, конкурентні переваги та наявні передумови для розвитку харчового виробництва в Україні.

Таблиця 2

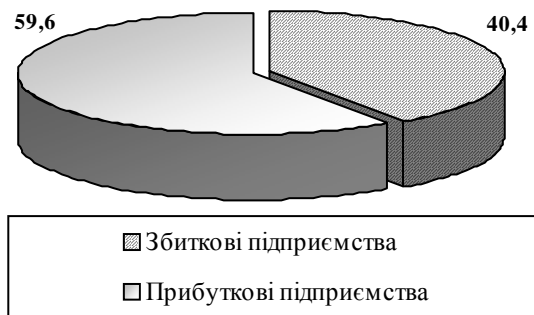
Динаміка фінансового результату від звичайної діяльності в різних видах промисловості по Одеській області*

	2006 р., млн. грн.	2007 р., млн. грн.	2008 р., млн. грн.	2009 р., млн. грн. (попередні дані)
Всього по регіону, в т.ч.	2030,5	1837,3	-3628,4	1351,5
- промисловість, в т.ч.	652,2	556,7	-1401,7	-707,7
- переробна промисловість, в т.ч.	682,2	543,4	-1379,0	-646,0
- харчове виробництво	215,4	100,1	-813,1	-47,0

* - укладено за даними Державного комітету статистики в Одеській області [6]

Підприємства
народногосподарського комплексу

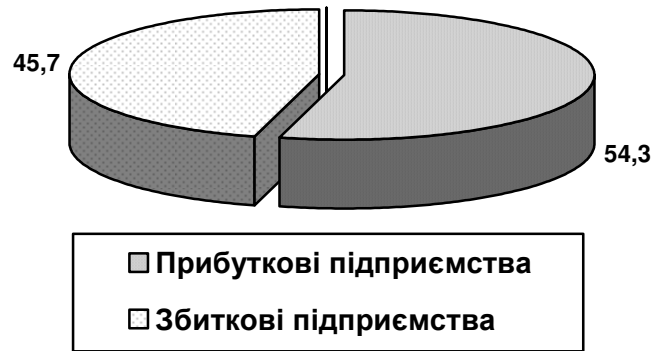

Підприємства харчової
промисловості

Рис. 1. Розподіл прибуткових та збиткових підприємств України за 2009 р. (попередні дані)

Питома вага прибуткових підприємств в харчовому виробництві є більшою, ніж в середньому

по господарському комплексу України. Майже аналогічною є ситуація і в Одеському регіоні (рис. 2).

Підприємства народногосподарського комплексу Одеської області

Підприємства харчової промисловості Одеської області

Рис. 2. Аналіз кількості збиткових харчових підприємств Одеської області за 2009 рік (попередні дані)

Питома вага прибуткових підприємств в харчовому виробництві є більшою, ніж в середньому по господарському комплексу Одеської області.

За даними Державного комітету статистики України економіка витримала цього річчя потужні «шоки», а саме: чергове підвищення ціни на природний газ, надзвичайно високу динаміку росту цін на нафту й інші ресурси, а також повномасштабне розгортання світової агроінфляції.

Короткі підсумки соціально-економічного становища України за 9 місяців 2009 року порівняно з 2008 р. говорять про загальне падіння в більшості сфер господарювання в Україні.

Індекс промислової продукції у жовтні 2009 р. порівняно з попереднім місяцем та жовтнем 2008 р. становив відповідно 105,0% та 93,8%, за підсумками 10 місяців поточного року – 73,6%, що на 2,0 в.п. більше аналогічного показника за січень–вересень 2009 р.

У січні–жовтні 2009 р. загальне виробництво продукції сільського господарства порівняно з відповідним періодом 2008 р. зросло на 0,1%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – скоротилося на 0,3%, в господарствах населення – зросло на 0,3%. Загальний обсяг продукції сільського господарства у фактичних цінах, за розрахунками, становив 125,7 млрд. грн.

У січні–жовтні 2009 р. виконано будівельних робіт на суму 29,0 млрд. грн., що у порівнянних цінах

становить 48,5% до обсягів будівництва відповідного періоду попереднього року.

За січень–жовтень 2009 р. підприємствами транспорту перевезено 563,9 млн. т вантажів, що становило 73,4% від обсягу перевезень вантажів за січень–жовтень 2008 р. Вантажооборот склав 305,2 млрд. т км, або 72,4% від обсягу січня–жовтня 2008 р. За січень–жовтень 2009 р. послугами пасажирського транспорту скористалися 6,1 млрд. пасажирів, виконано пасажирську роботу в обсязі 111,3 млрд. пас. км, що становить відповідно 87,9% та 89,2% від обсягів січня–жовтня 2008 р.

Обсяг експорту товарів та послуг України за січень–вересень 2009 р. становив 34319,5 млн. дол. США, імпорту – 35399 млн. дол. Порівняно з відповідним періодом попереднього року експорт склав 54,9%, а імпорт – 48,7%. Від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу становило 1079,5 млн. дол. (за січень–вересень 2008 р. – мінус 10217,4 млн. дол.).

Оборот підприємств оптової торгівлі за січень–жовтень 2009 р. становив 658 млрд. грн. Фізичний обсяг оптового товарообороту склав 76,9% порівняно з січнем–жовтнем 2008 р.

Оборот роздрібною торгівлі (включаючи роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями) за січень–жовтень 2009 р. становив 362,3 млрд. грн., або 83,7% від обсягу січня–жовтня

2008 р. У структурі обороту роздрібно́ї торгівлі на організовані та неформальні ринки припадало 31,4%.

Індекс споживчих цін у жовтні 2009 р. становив 100,9%, з початку року – 110,1%; індекс цін виробників промислової продукції – відповідно 101,9% та 112,7%.

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника за 9 місяців 2009 р. становила 1862 грн. і зросла порівняно з відповідним періодом попереднього року на 5,0%. Розмір заробітної плати у вересні порівняно з серпнем 2009 р. збільшився у середньому на 2,3%, а з вереснем 2008 р. – на 2,5%. Середня номінальна заробітна плата штатного працівника у вересні 2009 р. становила 1964 грн., що у 3 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (630 грн.).

Кількість зареєстрованих безробітних на 1 листопада 2009 р. порівняно з 1 жовтня зменшилась на 6,3% і склала 508,4 тис. осіб, що на 4,1% більше порівняно з відповідною датою 2008 р.

Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по країні за жовтень п.р. знизився на 0,1 в.п. і на 1 листопада становив 1,8% населення працездатного віку.

На 1 жовтня 2009 р. в Україні, за оцінкою, проживало 46011,3 тис. осіб. Упродовж січня–вересня 2009 р. чисельність населення зменшилася на 132,4 тис. осіб, що у розрахунку на 1000 жителів становило 3,8 особи.

Але, на жаль, очевидним є те, що картина найближчої перспективи є невтішною. Більша частина

існуючих українських компаній середньої величини знаходяться в майже безнадійному становищі. В умовах кризи стали мало дієвими раніше досить ефективні прийоми маркетингу, методи управління, оцінки перспективності галузей для інвестицій, ринки збуту, джерела фінансування. Єдиним їх порятунком може стати вміння швидко зреагувати на наявні зміни, а також внесення відповідних коректив та поправок у свою стратегію.

Окрім наслідків світової фінансової кризи для вітчизняної економіки характерною є також перманентна системна криза. Сформована за останні роки система саморегулювання ринкових відносин сприяла піднесенню інфраструктурного сектору (торгівля, фінансові послуги та інше), однак пригнічувала стратегічно важливі види діяльності, в тому числі і харчове виробництво.

Міжгалузєва деформація пріоритетів економічного розвитку відвертає інвестиційний капітал від реального сектору економіки, а також зменшує експортний потенціал країни. В Україні, з надзвичайно сприятливими умовами для сільськогосподарського виробництва, а значить і з суттєвою сировинною базою для харчової промисловості, повинні здійснюватись рішучі кроки на поліпшення фінансового стану виробничих підприємств.

Ресурсний потенціал функціонуючого виробничого суб'єкту формується із наявних власних та залучених (запозичених) засобів (рис. 3) [14].

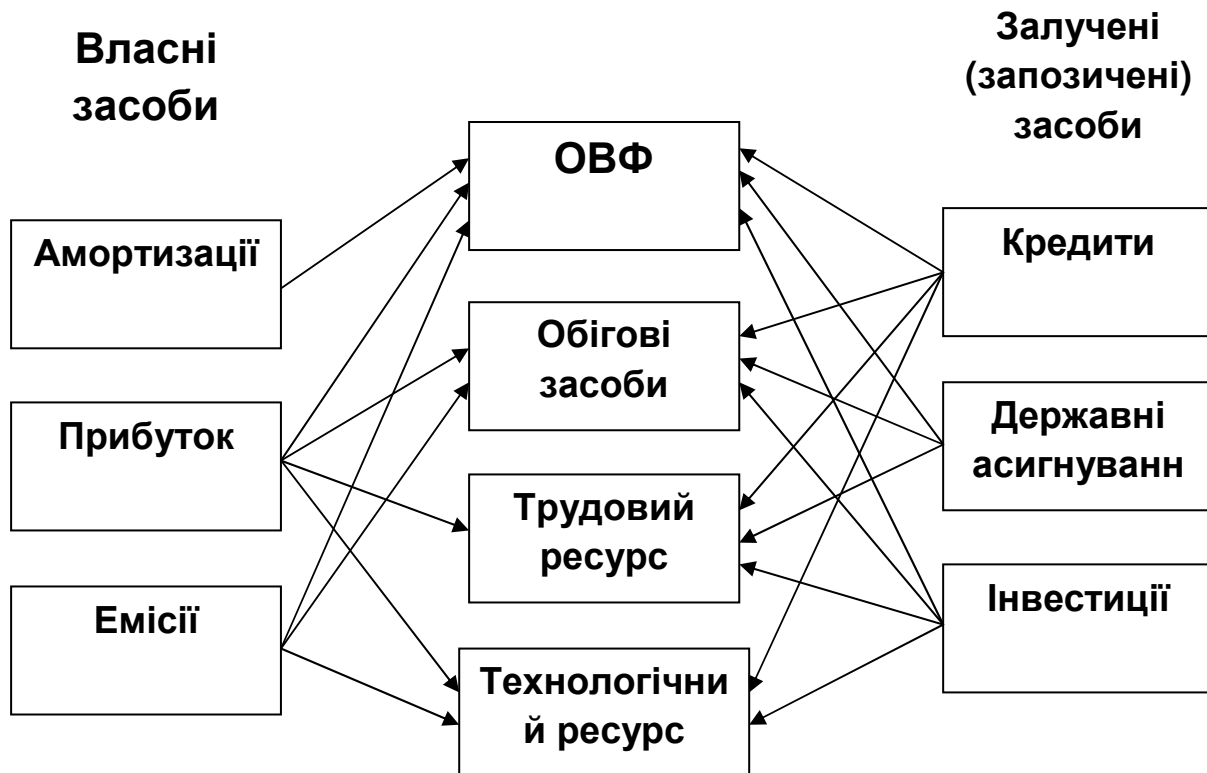

Рис. 3. Механізм відтворення промислових ресурсів

Найголовнішим ресурсом для інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання в Україні є власні ресурси (рис. 4).

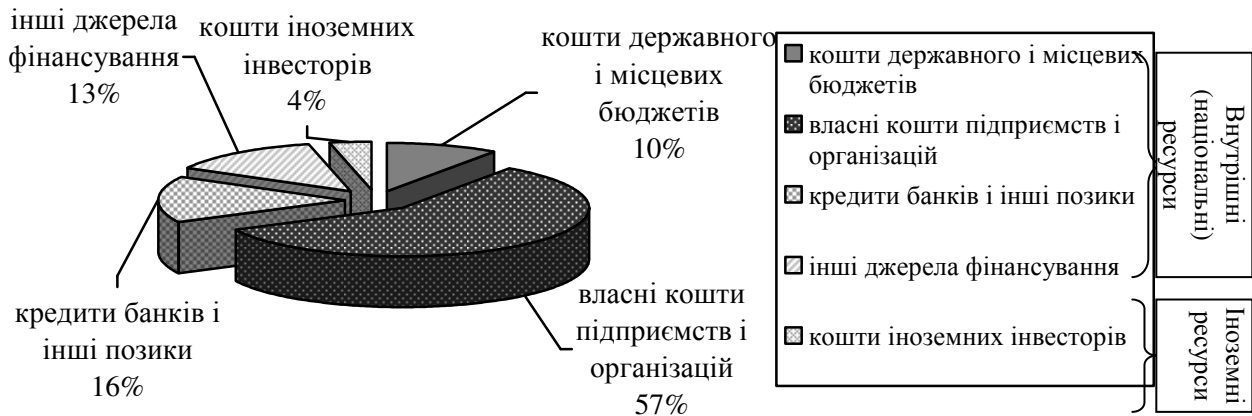

Рис. 4. Структура джерел здійснення інвестицій в основний капітал підприємств України

Помітним стало те, що прояви фінансової кризи дали поштовх для значного розвитку економічної моделі, побудованої на малих компаніях (сімейні підприємства, сімейні ферми та інші організації, які можуть запропонувати своєму споживачеві саме той унікальний продукт чи послугу, яку неможливо повторити). Вона ще донедавна вважалася неприйнятною в Україні – країні з розвинутим машинобудівним та металургійним комплексом. Сьогодні ж така модель може стати певною мірою порятунком для вітчизняної економіки.

Тенденція веде до того, що у нас поступово зупинятиметься виробництво в основних галузях, які дають замовлення суміжним галузям.

Найбільше світова фінансова криза ударила по підприємствах металургійної та будівельних галузей. Зараз всі підприємства металургійної промисловості зупиняються, це пов'язано з тим, що на цих підприємствах різко впала рентабельність і через те, що більшу частину своєї продукції вони експортують, а попит на світовому ринку на метал значно впав, що і призвело до сьогоднішньої ситуації на цих підприємствах.

Будівельні підприємства теж не в кращому стані. Тут ситуація інша, банки перестали видавати кредити, через це більшість будівельних майданчиків були заморожені на невизначений термін. Також впали ціни на житло, через ситуацію з кредитуванням, все це і спричинило до зупинення галузі.

А в цих двох вище названих галузях зайняті мільйони людей, так що ситуацію потрібно вирішувати і якнайшвидше, бо наслідки можуть бути карколомними.

Прояви світової економічної кризи також унеможливають існування промислових підприємств України, що значною мірою відображається на формуванні бюджету держави.

Ціни на газ для таких підприємств ростуть ще швидше, ніж міжнародні ціни. За прогнозами, частина цих підприємств, можливо навіть 30% повинні зупинитись, для того, щоб замінити устаткування на більш економічне. Якщо вони цього

не зроблять, то принеситимуть збитки. А отже, як наслідок, припинять свою діяльність.

Тому, хочемо ми цього чи ні, але наступний рік буде роком реформ і реструктуризації, модернізації, збалансування фінансів, підтримки високотехнологічного експорту, а не сировинного. Тому прогноз не дуже хороший, але надії – на реструктуризацію і на економічно зважені рішення.

Звичайно, антикризова політика має бути основана на певних законодавчих актах. У зв'язку з цим, 6 лютого 2009 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо мінімізації впливу фінансової кризи на розвиток вітчизняної промисловості», метою якого є подолання кризових явищ в економіці України, забезпечення збалансованого інноваційного розвитку всіх галузей, оновлення основних фондів та створення додаткових робочих місць, стимулювання внутрішнього попиту на промислову продукцію вітчизняного виробництва та збільшення експортного потенціалу держави.

Як бачимо, інструменти для запобігання поглибленню кризи в країні існують. Та чи будуть вони використані і чи принесуть державі очікуваний результат, судити важко.

Що стосується промислових підприємств, то очевидним є те, що потрібно досконало проаналізувати та спланувати свою майбутню діяльність так, аби їх фінансовий стан був прибутковим.

Також, кожен об'єкт господарської діяльності має подбати про те, щоб був заснований та ефективно функціонував відділ антикризової політики.

Процес створення системи раннього попередження і реагування може складатися з таких етапів:

1. Визначення сфер спостереження — встановлення об'єктів внутрішньої і зовнішньої діагностики. До основних сфер спостереження в рамках внутрішньої діагностики належать: фінансова, виробнича, збутова, організаційна. Зовнішня діагностика побудована на аналізі ситуації на ринку (клієнти, конкуренти, кон'юнктура), макроеконо-

мічної ситуації в країні та економіко-правових умов діяльності підприємства.

2. Вибір індикаторів раннього попередження, які можуть указувати на розвиток того чи іншого негативного процесу.

3. Розрахунок граничних значень індикаторів і безпечних інтервалів їх зміни. У ході даного етапу розраховується, наприклад, зона безпеки, тобто позитивна різниця між фактичною виручкою від реалізації та виручкою від реалізації, що відповідає точці беззбитковості; величина продуктивності праці, яка забезпечує конкурентоспроможність підприємства; рівень фінансових показників, достатній для підтримки стабільної ліквідності та платоспроможності суб'єкта господарювання; розрахунок частки ринку, необхідної для забезпечення планового рівня рентабельності, тощо.

4. Формування конкретних аналітичних завдань для аналітичних центрів. До таких завдань можуть належати прогнозування банкрутства підприємства, SWOT-аналіз, бенчмаркінг та ін.

5. Формування інформаційних каналів: забезпечення інформаційного зв'язку між джерелами інформації та системою раннього реагування, між системою та її користувачами — керівниками всіх рівнів.

6. Узагальнення одержаних аналітичних висновків та підготовка пропозицій і рекомендацій щодо розвитку сильних сторін та нейтралізації слабких, що є основою розробки проектів управлінських рішень.

Висновки. Має бути структурна переорієнтація нашої економіки. Нам треба випускати продукт, який буде конкурентоспроможним на світовому ринку. Це головне. Треба різко зменшити реалізацію на експорт сировини. Природні ресурси та національні особливості дають нам широкі можливості для виготовлення високоякісної та порівняно низької по собівартості сільськогосподарської продукції. Негативним явищем на сьогодні є те, що такі продукти експортуються як сировина та напівфабрикати, а це значно знижує

надходження до бюджету держави. На нашу думку, доцільно було б спрямувати дані сировинні потоки на власні підприємства, налагоджувати виробництво високоякісної готової продукції, яка була б конкурентоспроможною при її експортуванні.

Серед заходів поліпшення фінансового стану підприємств харчової промисловості рекомендуємо такі:

- оптимізація облікової методології щодо відображення доходів та витрат. В умовах кризи майже ніхто із суб'єктів підприємницької діяльності не працює на умовах передплати через брак коштів, однак доходи і витрати визначаються за фактом відвантаження товарів, робіт, послуг і, відповідно, з цих сум сплачуються податки, вони декларуються у фінансовій звітності.

Податкові наслідки визначаються за першою подією, в той час як реальні економічні вигоди ще не настають. Тому рекомендуємо «касовий метод» [15] для харчової промисловості в частині податку на прибуток та інших. Метод вже діє для ПДВ, однак можливим є застосування такого ж принципу і для податку на прибуток. Касовий метод в даному випадку може бути досить ефективним, оскільки значний відсоток готової продукції реалізується в борг, а в такий спосіб продавець мав би можливість сплачувати податок на дату отримання грошових коштів. Як бачимо, суть касового методу полягає в тому, що операції з постачання (продажу) товарів (робіт, послуг) не призводять до виникнення податкових зобов'язань з ПДВ у продавця. Оскільки господарській діяльності в Україні переважно притаманне явище сезонності, то актуальним та позитивним нововведенням міг би стати такий, скоригований за критерієм наявності сировинної бази в певний період року, податок. Можна визначити різний розмір ставки на несезонні квартали та сезонний період, що дало б можливість підприємству для розвитку та розширеного відтворення, і в той же час не вплинуло б на загальну сплату до бюджету, була б лише реструктуризація.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародні фінанси: підручник / за ред. Рогача О.І – К.: Либідь, 2003 – 784 с.
2. Михайлов Д.М. Международные расчеты и гарантии /Д.М. Михайлов / М.: ФКБ-ПРЕСС, 2006. – 330 с.
3. Данилишин Б.М. «Світова фінансова криза - тест для України» [Електронний ресурс] / Б.М. Данилишин. - Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123069&cat_id=47454
4. Лановий В.Т. «План Ланового щодо подолання фінансової кризи»[Електронний ресурс]/В.Т. Лановий.- Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/48f49f0d91863/>
5. Дані про фінансові результати підприємств України. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2009/fin/fin_rez/fr_pr/fr_pr_u/fr_pr_1208_u.htm
6. Дані про фінансові результати підприємств Одеської області. Офіційний сайт Державного комітету статистики Одеської області: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2009/fin/fin_rez/fr_pr/fr_pr_u/fr_pr_1208_u.htm
7. Система розкриття інформації в Україні / Наталя Шапран, Віталій Шапран // Газета "Цінні папери України" 2005-09-01.
8. Міжнародні стандарти розкриття інформації / Сергій Румянцев // Газета "Цінні папери України", 2005-06-02.
9. Дані про соціально- економічне становище України. Офіційний сайт Державного комітету статистики: http://ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/display/operativ/oper_new.html?lang=uk
10. Жминько С.І. "Фінансовий облік на підприємствах"/ С.І. Жминько /

11. Аналітичний портал «Мировая экономика» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ereport.ru>
12. Інформаційний портал «Лента.Ру» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.lenta.ru/story/ipoteka>
13. Дані про соціально-економічне становище Одеської області. Офіційний сайт Державного комітету статистики: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>
14. Лисюк В.М. Ресурсне забезпечення промислового відтворення в регіоні / В.М. Лисюк // Вісник Сумського державного університету, №9(68), 2004. – С. 182 – 187.
15. Лайко О.І. Регулювання ефективності фінансових потоків на товарних ринках / О.І. Лайко, В.М. Лисюк // Вісник соціально-економічних досліджень, Вип. 37. – Одеса: Одеський державний економічний університет, 2009. – С. 88-93.
16. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996 – XIV від 16.07.1999 р.
17. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» № 283/97-ВР у редакції Закону України від 22.05.97 р. № 283/97-ВР
18. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 23.02.2006 р. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>
19. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%2F96-%E2%F>
20. Закон України «Про інвестиційну діяльність» <http://www.sdip.gov.ua/ua/investor-activity-law.html>

УДК 664.003.145

КРЮКОВА І.О., канд. екон. наук, доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В статті розглянуто сучасний рівень розвитку сировинної бази переробних підприємств Одеської області та обсяги промислової переробки сільськогосподарської продукції. Визначено основні проблемні аспекти, які стримують ефективний розвиток галузі харчової промисловості регіону.

Ключові слова: переробна промисловість, агропромисловий комплекс, ефективність, сільськогосподарська продукція.

The development state of the food industrial enterprises' raw materials base and a size of processing industry in Odessa region are examined in this article. The main problems of the effective food-industry development depressant have been determined here.

Key words: processing industry, agrarian production complex, efficiency, agricultural product.

Вступ. Рівень економічного розвитку країни та забезпечення її національної безпеки залежить від ефективного розвитку всіх галузей і сфер народногосподарського комплексу. Проте, в будь-якій країні, стратегічне значення має забезпечення продовольчої безпеки, а пріоритетної сферою є агропромисловий комплекс національної економіки. Ефективність та стабільність розвитку АПК визначають загальні тенденції розвитку внутрішнього ринку, підвищення якості життя та забезпечення добробуту населення. Проблемою покращення результативності розвитку аграрної та переробної сфер АПК займалися такі відомі вчені-економісти, як Андрійчук В.Г., Валентинов В.Л., Власов В.І., Гайдуцький А.П., Дем'яненко М.Я., Зубець М.В., Саблук П.Т., Шпичак О.М. та ін.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сучасного стану розвитку галузі харчової промисловості Одеської області та виявлення

основних тенденцій, якими характеризується діяльність підприємств і організацій агропромислового комплексу регіону.

Результати. Харчова промисловість України є однією з провідних галузей народного господарства, яка представлена близько 20 галузями і підгалузями, де задіяне близько мільйона осіб [1]. Харчова промисловість являє собою потужний експортний потенціал України. Серед вітчизняних експортних товарів домінують: металургія – 33,7%, харчова промисловість – 13,0%, хімічна промисловість – 7,9%, машини та устаткування – 6,7%. Крім того, харчова промисловість є однією з основних галузей, що є джерелами надходжень до державного бюджету.

Рівень розвитку харчової промисловості будь-якого регіону країни в значній мірі визначається результативністю функціонування аграрного виробництва. Від ефективності діяльності аграрного сектору економіки залежать обсяги сировини, що